

РЕШЕНИЕ

№ 82

гр. Враца, 05.04.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ВРАЦА, II-РИ ВЪЗЗИВЕН ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на девети март през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Евгения Г. Симеонова

Членове: Пенка П. Петрова
Камелия Пл. Колева

при участието на секретаря Виолета Цв. Вълкова
като разгледа докладваното от Евгения Г. Симеонова Въззивно гражданско дело № 20221400500043 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл.258 и сл. ГПК.

Образувано е по *въззивна жалба вх.№ 2793/20.12.2021 г. на „АЕЦ Козлодуй” ЕАД*, ЕИК ***, представлявано от изп.директор Н. А. М., против Решение № 160/30.11.2021 г. по гр.д.№ 998/2021 г. на Районен съд-Козлодуй в частта, в която са уважени предявените иски от С. А. А. против дружеството-въззивник за заплащане на средства за социално-битово и културно обслужване /СБКО/ и за заплащане на обезщетение за неползван отпуск. В жалбата се поддържа, че в тази част първоинстанционният съдебен акт е неправилен, необоснован и постановен в противоречие с материалния закон и процесуалните правила.

На първо място, в жалбата се излагат оплаквания за неправилна правна квалификация на предявените иски като такива по чл.357 вр. чл.354, ал.1, т.1 КТ и чл.155 и чл.156 КТ. Навеждат се доводи, че от съдържанието на исковата молба е видно, че се претендира заплащане на суми от СБКО и изплащане на обезщетение за неизползван отпуск за времето, през което С.А. е бил без работа поради уволнение, което е признато за незаконно. Посочва се, че съгласно разпоредбата на чл.354, ал.1, т.1 КТ за трудов стаж се признава времето, през което не е съществувало трудово правоотношение в случай, че работникът или служителът е бил без работа поради уволнение, което е признато за незаконно. Според жалбоподателя, конкретните иски не касаят признаване на трудов стаж, нито претендираните суми са свързани с трудов стаж, поради което КРС неправилно е приел, че същите са с правно

основание чл.357 КТ и е разгледал спора като трудов, без да обсъди дали исковите претенции не са за вреди, които следва да се претендират на друго гражданско основание. В жалбата се поддържа, че допуснатото нарушение, свързано с неправилната правна квалификация в резултат на неправилно приложение на материалния закон, е основание за отмяна на първоинстанционното решение и за разрешаване на спора по същество чрез произнасяне по основателността на предявения иск.

На второ място, въззивникът намира за неправилно и незаконосъобразно обжалваното решение в частта, в която е уважен иска за изплащане на СБКО за периода от незаконното уволнение на ищеца – 08.04.2020 г. до фактическото му връщане на предишната работа – 10.05.2021 г. Счита, че районният съд не е обсъдил направените с отговора на исковата молба възражения, че разпоредбата на чл.225, ал.1 КТ определя размера на всички дължими обезщетения за периода на незаконното уволнение и не може да бъде разширяван обема на отговорността на работодателя чрез присъждане на други обезщетения, различни от нормативно определените. Намира за неправилно решението в частта, в която съдът не е приел възражението му за недопустимост на предявените искове за заплащане на суми от фонд СБКО, обосновано с тълкуване разпоредбите на чл.292-чл.294 КТ, определящи че преценката за работодателя за определяне средства за фонд СБКО и размерът на същите, съответно компетенциите на общото събрание на работниците за начина на разпределяне и използване на тези средства, са свързани с преценка за целесъобразност, която не подлежи на съдебен контрол. Въззивникът счита, че дори и искът да бъде приет за допустим, същият се явява неоснователен, тъй като средствата за СБКО са част от издръжката на предприятието и не са елемент от трудовото възнаграждение, поради което не попадат в предметния обхват на обезщетението за оставане без работа поради незаконното уволнение. Посочва, че КРС се е позовал на приложените по делото заповеди за изплащане на средства от СБКО само в частта относно размера на средствата, но е игнорирал направените от ответника възражения, че в тези заповеди е определен и обхвата на работниците и служителите, на които следва да бъдат изплатени тези средства. Развива съображения, че волята на работодателя винаги е била сумите от фонд СБКО да се разпределят между работниците и служителите, които реално изпълняват трудовите си функции, като в подкрепа на това се позовава и на практика на въззивната и касационната инстанция. Обобщава, че тъй като ищецът не е бил в трудово правоотношение в периода, за който претендира изплащането на средствата и реално не е престира труд, то няма и субективно право да получи средства от формирания от работодателя фонд СБКО. Въззивникът счита, че районният съд необосновано е разширил обхвата на „социалните разходи“, приемайки за такива средствата, предоставяни от Наредба № 11/21.12.2005 г. за определяне на условията и реда за осигуряване на безплатна храна и/или добавки към нея. Също така счита, че в мотивите на обжалваното решение не е направено разграничение между естеството на социалните придобивки, изплащани от фонд СБКО, какви потребности задоволяват, както и че част от тях се изплащат в натура, а други – в пари, което е довело до нарушение на разпоредбите на чл.294 КТ вр. § 1, т.34 от ДР на КТ.

В жалбата се навеждат доводи, че според приетите планове за

разпределение на приходите и разходите за СБКО за 2020 г. и 2021 г. не се допуска преразпределение по пера, а всички икономии, които се реализират в края на годината, се изплащат към сумата за Коледа по равно. Работодателят няма право и/или задължение, да заделя част от фонд СБКО за уволнените през календарната година работници и служители, нито след приключване на календарната година да завишава фонд СБКО със сумите, които биха получили тези работници и служители, ако евентуално не бяха уволнени. Посочва се, че съдът също няма право да преразпределя средствата от този фонд. Сочи се още, че средствата за СБКО са разпределяни съгласно издаваните заповеди между работниците и служителите, които са били в трудови правоотношения и реално са полагали труд, както и че не се образуват провизии за тези средства съгласно Закона за счетоводството и Международните счетоводни стандарти, а съгласно ЗКПО и ЗДДФЛ върху сумите са начислени своевременно дължими данъци.

На трето място, въззивникът счита за неправилно и незаконосъобразно решението на КРС и в частта, в която е присъдено обезщетение по чл.224, ал.1 КТ за неизползван платен годишен отпуск за 16 дни в размер на 2 856,13 лв. Навежда доводи, че не са обсъдени направените с отговора на исковата молба възражения, че липсва разграничение относно отпуска по чл.155 КТ и по чл.156 КТ и е допуснато нарушение на чл.4, ал.1 от Наредбата за определяне на видовете работа, за които се установява допълнителен платен годишен отпуск. В жалбата се посочва, че районният съд се е позовал на Решение от 25.06.2012 г. по съединени дела С-762/18 и С-37/19, без да се запознае с мотивите на съдебния акт, със съдържанието на директивите, на основание на които е направено преюдициалното запитване, както и с практиката на СЕС по въпросите за различните видове отпуск. Изтъква се, че посоченото решение касае разпоредбата на чл.155 КТ, а КРС неправилно разширява практиката на СЕС и по отношение на допълнителния отпуск по чл.156 КТ въпреки наличието на друга практика на СЕС – Решение на Съда по дело С-337/10, т.36-т.37, и Решение на Съда по дело С-341/15, т.39 и в противоречие с Тълкувателно съобщение на Европейската комисия относно Директива 2003/88/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 04.11.2003 г. относно някои аспекти на организацията на работното време.

Прави се искане за отмяна на решението на РС-Козлодуй в обжалваните части, отхвърляне изцяло на исковите претенции и присъждане на направените деловодни разноски.

В срока по чл.263, ал.1 ГПК е постъпил отговор от насрещната страна С. А. А., чрез пълномощника му адв.Р. М., в който се оспорва основателността на въззивната жалба. Навеждат се доводи, че районният съд е обсъдил направените възражения от процесуалния представител на ответника и е дал мотивиран и обоснован отговор на същите. Въззиваемият изтъква, че за 2020 г. ОС на работниците и служителите е взело решение за използване средствата за СБКО, които са осигурени от работодателя, като същите са индивидуализирани за всички работници и служители без изключение, в т.ч. и служители по договори за управление и контрол и техни семейства, както и пенсионирани от дружеството работници, които формално също нямат трудови договори за този период. Сходно е положението и по отношение на гласуваните решения за осигурените средства за СБКО за 2021 г.

В отговора се изразява становище, че сумите за неизползван платен годишен отпуск са присъдени при съобразяване на договореното с трудовия договор на ищеца, поради което законосъобразно са включени всички дни от допълнителния отпуск, отчитайки изплатените след депозиране на исковата молба суми и при размера, посочен от експертизата.

Въззивната жалба е процесуално допустима като подадена от надлежна страна, в рамките на законоустановения срок по чл.259, ал.1 ГПК и срещу обжалваем съдебен акт.

За да се произнесе по основателността на жалбата, настоящият съдебен състав взе предвид следното:

Районен съд-Козлодуй е сезиран с искова молба на С. А. А., ЕГН *****, с адрес: гр.***, с която против "АЕЦ Козлодуй" ЕАД, гр. Козлодуй, представлявано от изп.директор Н. А. М., са предявени обективно съединени иски за заплащане на следните суми:

- 2200,00 лв. - разходи за почивка, изплатени със заплатите за месец април 2020 г. съгласно протокол от 28.02.2020 г. от събрание на пълномощниците, избрани от работниците и служителите на "АЕЦ Козлодуй" ЕАД;

- 1000,00 лв. - разходи за Ден на енергетика, изплатени със заплатите за месец май 2020 г. съгласно протокол от 28.02.2020 г. от събрание на пълномощниците, избрани от работниците и служителите на "АЕЦ Козлодуй" ЕАД;

- 1000,00 лв. - разходи за 6 - ти септември, изплатени със заплатите за месец август 2020 г. съгласно протокол от 28.02.2020 г. от събрание на пълномощниците, избрани от работниците и служителите на "АЕЦ Козлодуй" ЕАД;

- 600,00 лв. - разходи за Коледа, изплатени със заплатите за месец ноември 2020 г. съгласно протокол от 28.02.2020 г. от събрание на пълномощниците, избрани от работниците и служителите на "АЕЦ Козлодуй" ЕАД;

- 850,00 лв. – разходи за Коледа изплатени със заплатите за месец ноември 2020 г. съгласно протокол от 28.02.2020 г. от събрание на пълномощниците, избрани от работниците и служителите на "АЕЦ Козлодуй" ЕАД;

- 3167,00 лв., представляващи 98,40 % основната месечна заплата на ищеца по трудов договор, изплатени със заплатите за месец декември 2020 г. , изплатени със заплатите за месец декември 2020 г. съгласно споразумителен протокол № 3/18.12.2020 г. между "АЕЦ Козлодуй" ЕАД и синдикатите и Заповед № АД-70/11.01.2021 г.;

- 1000,00 лв. - разходи за 3 - ти март, изплатени със заплатите за месец февруари 2021 г. съгласно протокол от 25.02.2021 г. от събрание на пълномощниците, избрани от работниците и служителите на "АЕЦ Козлодуй" ЕАД;

- 1100,00 лв. - разходи за Великден, изплатени със заплатите за месец март 2021 г. съгласно протокол от 25.02.2021 г. от събрание на пълномощниците, избрани от работниците и служителите на "АЕЦ Козлодуй" ЕАД;

- 2 200,00 лева - разходи за почивка, изплатени със заплатите за месец април 2021 г. съгласно протокол от 25.02.2021 г. от събрание на

пълномощниците, избрани от работниците и служителите на "АЕЦ Козлодуй" ЕАД;

- 11 000 лв. - обезщетение за неползван годишен отпуск за 57 дни. След допуснато в първоинстанционното производство на основание чл. 214, ал. 1 ГПК изменение на цената на този иск в съдебно заседание на 01.11.2021 г., цената на същия е намалена до размер от 2856. 13 лв., представляваща обезщетение за неизползван годишен отпуск от 16 работни дни за периода от 08.04.2020 г. до 10.05.2021 г.

Претендира се присъждане на законната лихва върху всички посочени суми, както и на направените съдебни разноски.

В исковата молба се твърди, че страните са били в трудово правоотношение, но в периода 08.04.2020 г. до 10.05.2021 г. ищецът не е бил служител на дружеството, поради незаконно уволнение, което е било отменено в влязъл в сила съдебен акт и е бил възстановен на заеманата преди уволнението длъжност. Посочва се, че в периода на незаконното уволнение на работниците и служителите на "АЕЦ Козлодуй" ЕАД, работещи по трудов договор, са изплатени допълнителни средства извън работните им заплати в посочените размери. Ищецът счита, че след като е възстановен на заеманата преди уволнението длъжност тези допълнителни средства следва да бъдат изплатени и на него, както и че следва да му бъде заплатен неползвания годишен отпуск. Посочва, че е отправил молба до работодателя в този смисъл, но е получил отговор, че такива суми не му се дължат, което поражда за него правен интерес да търси защита на правата си по съдебен ред.

В срока по чл.131 ГПК е постъпил отговор от ответника "АЕЦ Козлодуй" ЕАД, гр. Козлодуй, в който предявените искове се оспорват като недопустими, неоснователни и недоказани. Счита, че исковете за заплащане на суми, представляващи СБКО, е недопустим, тъй като нормите на чл. 292, чл. 293 и чл. 294 КТ определят, че преценката на работодателя дали да определи тези средства и в какъв размер, съответно компетенциите на общото събрание на работниците за начина за разпределяне и използване на тези средства, са свързани с преценката за целесъобразност, която не подлежи на съдебен контрол. Навежда доводи, че дори да се приеме, че тази претенция на ищеца е допустима, доколкото претендира изплащане на конкретни суми, разпределени на работниците и служителите, които реално са работили, то същият е неоснователен. Развива съображения, че СБКО са част от издръжката на предприятието и не са елемент от трудовото възнаграждение, поради което не попадат в предметния обхват на обезщетението за оставане без работа поради незаконно уволнение по чл. 225, ал. 1 КТ.

По отношение претендираните от ищеца суми за изплатени на работниците и служителите премии за личен принос за постигане целите на дружеството, ответникът излага съображения, че са еднократни допълнителни трудови възнаграждения, изплащани по волята на работодателя на работниците и служителите, които реално са полагали труд по трудов договор, поради което на ищецът, за времето през което не е полагал реално труд, не му се дължат такива възнаграждения.

По отношение иска за заплащане на обезщетение за неизползван годишен отпуск излага доводи, че е неоснователен и недоказан. Навежда доводи, че съгласно чл. 224, ал. 1 КТ при прекратяване на трудовото правоотношение работникът или служителят има право на парично

обезщетение за неизползвания платен годишен отпуск за текущата календарна година пропорционално на времето, което се признава за трудов стаж, и за неизползвания отпуск, отложен по реда на чл. 176 КТ, правото за който не е погасено по давност. Твърди, че към датата на прекратяване на трудовото правоотношение през 2020 г. на ищеца са изплатени дължимите обезщетения по чл. 224 КТ, които суми не са върнати на работодателя след възстановяването му на работа; че след възстановяването на ищеца на заеманата преди уволнението длъжност на 10.05.2021 г. до последващото прекратяване на трудовото му правоотношение със Заповед № НК-13/26.07.2021 г., той е ползвал платен годишен отпуск за 2020 г. в размер на 7 дни; че след уволнението му през месец юли 2021 г. съгласно Заповед № АД2162/28.07.2021 г. са му изплатени обезщетение по чл. 224, ал. 1 КТ за 17 дни неизползван платен годишен отпуск за 2020 г. в размер на 3034. 64 лв. и за 23 дни неизползван платен годишен отпуск за 2021 г. в размер 4105. 68 лв.

С обжалваното Решение № 160/30.11.2021 г. по гр.д.№ 998/2021 г. РС-Козлодуй е уважил предявените иски за заплащане на суми за СБКО за периода от 08.04.2020 г. до 10.05.2021 г. и на обезщетение по чл. 224, ал. 1 КТ за неползван допълнителен платен годишен отпуск за 11 дни за 2020 г. и 5 дни за 2021 г. (общо за 16) дни за периода от 08.04.2020 г. до 10.05.2021 г. в размер на 2 856,13 лв. Със същия съдебен акт е отхвърлен предявения иск за заплащане на допълнително трудово възнаграждение в размер на 3 167,00 лв., представляващо 94% от основната месечна работна заплата на ищеца, изплатено на работниците и служителите със заплата за м.12.2020 г.

От изложените в жалбата оплаквания е видно, че първоинстанционният съдебен акт се обжалва само в частта, в която са уважени предявените осъдителни иски. Решението не е обжалвано и е влязло в законна сила в частта, в която е отхвърлен предявения иск за заплащане на допълнително трудово възнаграждение.

След като обсъди събраните пред първоинстанционния съд писмени доказателства и заключението на съдебно-счетоводната експертиза, касаещи предмета на спора пред въззивната инстанция, настоящият съдебен приема за установено от фактическа страна следното:

Между страните не се спори, че са били в трудово правоотношение по силата на трудов договор № 29/29.07.1999 г., както и че съгласно Допълнително споразумение № 4160/27.04.2018 г. ищецът С.А. е заемал длъжността "****" с основно месечно трудово възнаграждение в размер на 2 977,00 лв. и право на платен годишен отпуск по чл. 155 КТ - 29 дни и по чл. 156 КТ - 14 дни.

Безспорно е и обстоятелството, че със Заповед № НК-12/08.04.2020 г. на изпълнителния директор на "АЕЦ Козлодуй" ЕАД на С. А. А. е наложено дисциплинарно наказание "уволнение" и трудовото му правоотношение е прекратено на основание чл. 330, ал. 2, т. 6 КТ, считано от датата на връчване на заповедта – 08.04.2020 г.

Между страните не се спори, че с Решение № 260090/18.12.2020 г. по в.гр. д. № 542/2020 г. на Окръжен съд – Враца уволнението е признато за незаконно, отменена е като незаконосъобразна Заповед № НК-12/08.04.2020 г. на изпълнителния директор на "АЕЦ Козлодуй" ЕАД и С.А. е възстановен на заеманата преди уволнението длъжност. С Определение № 294/15.04.2021 г. по гр. д. № 505/2021 г. по описа на ВКС въззивното решение не е допуснато

до касационно обжалване.

Видно от приложеното заявление вх.№ 3В-2604/07.05.2021 г. ищецът се е върнал на работа при работодателя на заеманата преди уволнението длъжност на 10.05.2021 г. и на същата дата с работодателя са подписали Допълнително споразумение № 406/10.05.2021 г., с договорено основно месечно трудово възнаграждение 3219. 00 лева и размер на платен годишен отпуск по чл. 155 КТ - 32 дни и по чл. 156 КТ - 16 дни.

По делото е приложено заверено копие от трудовата книжка на ищеца С.А., от което е видно, че за времето от незаконното му уволнение на 08.04.2020 г. до фактическото му връщане на работа на 10.05.2021 г. не е работил по друго трудово правоотношение.

От приложеното по делото заверено копие от протокол от 28.02.2020 г. се установява, че е проведено Събрание на пълномощниците, избрани от работниците и служителите на "АЕЦ Козлодуй" ЕАД, на което са взети решения относно начина на използването на СБКО за 2020 г., както следва: на работниците и служителите да бъдат изплатени за 3-ти март - 800. 00 лв.; за 8-ми март - 350. 00 лв.; за Великден - 1000. 00 лв.; за Ден на енергетика - 1000. 00 лв.; за 6-ти септември - 1000. 00 лв.; за Коледа - 172. 00 лв. и за разходи за почивка - 2200. 00 лв. По т. 5 събранието е взело решение постъпилите през годината повишения на фонд работна заплата и вследствие на това повишения на средствата за социално-битовото и културното обслужване, да бъдат разпределени в края на годината като допълнителни суми за Коледа по равно.

В изпълнение на решенията на Събранието на пълномощниците, в периода на незаконното уволнение на С.А. работодателят е издал следните заповеди за изплащане на суми от средствата за СБКО за 2020 г.:

Със Заповед № АД-1155/27.04.2020 г., във връзка с ползване на годишния отпуск за отдых и възстановяване на персонала, е наредил да се изплатят по 2 200 лв. от средствата за СБКО на всички работници и служители по трудов договор и договор за управление и контрол в "АЕЦ Козлодуй" ЕАД към 01.04.2020 г. и които към 30.04.2020 г. продължават да са в трудово правоотношение и по договор за управление и контрол, като сумите да се изплатят със заплата за м.04.2020 г.

Със Заповед № АД-1475/02.06.2020 г., във връзка с професионалния празник – Ден на енергетика, е наредил да се изплатят по 1 000 лв. от средствата за СБКО на всички работници и служители по трудов договор и договор за управление и контрол в "АЕЦ Козлодуй" ЕАД към 31.05.2020 г., като сумите да се изплатят със заплата за м.05.2020 г.

Със Заповед № АД-2444/21.08.2020 г., във връзка с празника 6-ти септември, е наредил да се изплатят по 1 000 лв. от средствата за СБКО на всички работници и служители по трудов договор и договор за управление и контрол в "АЕЦ Козлодуй" ЕАД към 31.08.2020 г., като сумите да се изплатят със заплата за м.08.2020 г.

Със Заповед № АД-3784/02.12.2020 г., във връзка с настъпващите коледни и новогодишни празници, е наредил да се изплатят по 600 лв. от средствата за СБКО на всички работници и служители по трудов договор и договор за управление и контрол в "АЕЦ Козлодуй" ЕАД към 30.11.2020 г., като сумите да се изплатят със заплата за м.11.2020 г.

Със Заповед № АД-3872/09.12.2020 г., във връзка с постигнати добри

финансови показатели на дружеството за 2020 г., е наредил да се завишат средствата за СБКО за 2020 г. и да се изплатят по 850 лв. от средствата за СБКО на всички работници и служители по трудов договор и договор за управление и контрол в "АЕЦ Козлодуй" ЕАД към 30.11.2020 г., като сумите да се изплатят със заплатите за м.11.2020 г.

От приложеното по делото заверено копие от протокол от 25.02.2021 г. се установява, че е проведено Събрание на пълномощниците, избрани от работниците и служителите на "АЕЦ Козлодуй" ЕАД, на което са взети решения относно начинът на използването на СБКО за 2021 г., както следва: на работниците и служителите да бъдат изплатени за 3-ти март - 1000. 00 лв.; за 8-ми март - 350. 00 лв.; за Великден - 1100. 00 лв.; за Ден на енергетика - 1100. 00 лв.; за 6-ти септември - 1100. 00 лв.; за Коледа – 11,80 лв. и за разходи за почивка - 2200. 00 лв. Посочено е, че от средствата за СБКО имат право да се ползват работници и служители по трудово правоотношение и договори за управление и контрол с "АЕЦ Козлодуй" ЕАД и членовете на техните семейства, както и пенсионирани работници и служители, които са работили най-малко 10 години в дружеството преди пенсионирането им.

В изпълнение на решенията на Събранието на пълномощниците, в периода на незаконното уволнение на С.А. работодателят е издал следните заповеди за изплащане на суми от средствата за СБКО за 2021 г.:

Със Заповед № АД-619/26.02.2021 г., във връзка с националния празник 3-ти март, е наредил да се изплатят по 1000 лв. от средствата за СБКО на всички работници и служители по трудов договор и договор за управление и контрол в "АЕЦ Козлодуй" ЕАД към 28.02.2021 г., като сумите да се изплатят със заплатите за м.02.2021 г.

Със Заповед № АД-930/30.03.2021 г., във връзка с Великденските празници, е наредил да се изплатят по 1100 лв. от средствата за СБКО на всички работници и служители по трудов договор и договор за управление и контрол в "АЕЦ Козлодуй" ЕАД към 31.03.2021 г., като сумите да се изплатят със заплатите за м.03.2021 г.

Със Заповед № АД-1232/22.04.2021 г., във връзка с ползване на годишния отпуск за отдых и възстановяване на персонала, е наредил да се изплатят по 2 200 лв. от средствата за СБКО на всички работници и служители по трудов договор и договор за управление и контрол в "АЕЦ Козлодуй" ЕАД към 01.04.2020 г. и които към 30.04.2020 г. продължават да са в трудово правоотношение и по договор за управление и контрол, като сумите да се изплатят със заплатите за м.04.2021 г.

Не се спори относно факта, че със Заповед № НК-13/26.07.2021 г. на изпълнителния директор трудовото правоотношение на ищеца отново е прекратено поради наложено дисциплинарно наказание "уволнение", считано от датата на връчване на заповедта – 27.07.2021 г.

Със Заповед № АД-2162/28.07.2021 г. работодателят е наредил да се изплати на С.А. обезщетение по чл. 224, ал. 1 КТ за: неизползвания платен годишен отпуск за 2021 г. в размер на 23 дни, пропорционално на времето, което се признава за трудов стаж, и неизползвания платен годишен отпуск за 2020 г. в размер на 17 дни, правото за който не е погасено по давност.

След второто уволнение, ищецът с молба от 03.08.2021 г. е поискал работодателят да му заплати социалните плащания, получени от работниците и служителите за периода от първото незаконно уволнение на 08.04.2020 г. до

фактическото му връщане на работа на 10.05.2021 г., подробно индивидуализирани, както и допълнителното трудово възнаграждение платено на работниците и служителите през месец декември 2020 г. Работодателят с писмо от 10.08.2021 г. му е отказал с мотива, че за претендирания период не е бил в трудово правоотношение и при признаване за незаконно на уволнението му, са му били изплатени предвидените в Кодекса на труда обезщетения.

В приетото пред първоинстанционния съд заключение на съдебно-счетоводната експертиза в табличен вид вещото лице е посочило за периода от 08.04.2020 г. до 10.05.2021 г. какви по вид, основание и размер допълнителни плащания към трудовите възнаграждения са получили работниците и служителите на ответното дружество "АЕЦ Козлодуй" ЕАД. Вещото лице е дало заключение, че полагаемият отпуск на ищеца за същия период е, както следва: за 2020 г. – 24 дни отпуск, от които 7 дни са използвани и остатъкът е 17 дни и за 2021 г. – 11 дни полагаем отпуск, от който няма използвана част. Констатирано е, че при първото уволнение на С.А. е изплатено обезщетение по чл.224 КТ за два работни дни, заедно с последното трудово възнаграждение за м.04.2020 г., а при второто уволнение е изплатено обезщетение за 17 дни от 2020 г. и за 23 дни за 2021 г., заедно със заплатата за м.07.2021 г. В съдебно заседание на 01.11.2021 г. вещото лице е пояснило, че изплатеното обезщетение е само за отпуск по чл.155 КТ, а за отпуск по чл.156 КТ не е начислявано и изплащано обезщетение за неползван допълнителен отпуск, който за 2020 г. е в размер на 11 дни, а за 2021 г. е в размер на 5 дни. Пояснено е, че това е допълнителен отпуск, който се дава за влизане в зона с радиация, уговорен с допълнителното споразумение към трудовия договор и с КТД. Вещото лице е посочило, че размерът на обезщетението за този допълнителен отпуск възлиза на 2 856,13 лв.

При така възприетото от фактическа страна, настоящият съдебен състав прави следните изводи:

1. По претенциите за социални плащания от фонд СБКО за времето от 08.04.2020 г. до 10.05.2021 г.

Във въззивната жалба се излагат доводи, че районният съд неправилно е определил правната квалификация на тези искиви претенции като такива по чл.357 КТ вр. чл.354, ал.1, т.1 КТ и неправилно е разгледал спора като трудов.

Настоящият съдебен състав намира, че в първоинстанционното решение правилно е прието, че спорът е трудов съгласно чл.357 КТ. Действително социалните плащания от фонд СБКО не представляват част от трудовото възнаграждение, но същите безспорно произтичат от отношения, непосредствено свързани с трудовото правоотношение, поради което при уреждане на същите е приложим Кодекса на труда, съгласно разпоредбата на чл.1, ал.1 КТ. Що се касае до разпоредбата на чл.354, ал.1, т.1 КТ, следва да бъде отбелязано, че действително при изготвяне на доклада с определения на районния съд по чл.140 ГПК същата неправилно е посочена като част от правната квалификация на исковите претенции. Тази неточност обаче не се е отразила на допустимостта на постановения съдебен акт, тъй като в същия разпоредбата на чл.354, ал.1, т.1 КТ се сочи единствено във връзка с изложени от районния съд правни аргументи, но не и като правна квалификация на исковите претенции, и най-вече с оглед на факта, че с обжалваното решение районният съд се е произнесъл по предявените икове.

При изложените съображения, настоящият съдебен състав намира, че спорът подлежи на разглеждане по реда на чл.357 КТ, а правното основание на исковите претенции е чл.292 и чл.293 КТ.

Съгласно посочените разпоредби на чл.292 и чл.293 КТ, социално-битовото и културно обслужване на работниците и служителите се финансира със средства на работодателя, а начинът на използване на средствата се определя с решение на общото събрание на работниците и служителите.

Изводът, който е пряко изводим от тези правни норми е, че СБКО се предвиждат и осигуряват за работещите в предприятието, т.е. правото на социални плащания е последица от работа по трудово правоотношение. Макар и отношенията по социално-битовото и културното обслужване на работниците и служителите да са въвн от престацията и заплащането на работната сила, които са в основата на трудовото правоотношение, те са непосредствено свързани с него и се развиват между страните по трудовото правоотношение. Изключенията от това правило са изрично уредени в разпоредбите на чл.299 и чл.300 КТ, предвиждащи, че социалните фондове и формите на социално обслужване могат да се ползват и от семействата на работниците и служителите и от пенсионери, работили при същия работодател, но само при наличието на решение на общото събрание на работниците и служителите за това. Тези разпоредби не могат да бъдат тълкувани разширително и от тях не могат да бъдат извлечени аргументи, че социални плащания могат да бъдат извършвани и в полза на други лица, които не са в трудово правоотношение, извън изрично посочените такива.

От събраните по делото доказателства се установи, че в периода от 08.04.2020 г. до 10.05.2021 г. между страните по делото не е съществувало трудово правоотношение, тъй като същото е било прекратено със Заповед № НК-12/08.04.2020 г. на изпълнителния директор на "АЕЦ Козлодуй" ЕАД, поради наложено дисциплинарно наказание "уволнение" на С.А. А.. При това положение настоящият съдебен състав намира, че ищецът не е имал право на социални плащания за този период, тъй като в рамките на същия не е работил по трудово правоотношение в предприятието на ответника.

Основният въпрос е дали такова право е възникнало с обратна сила за ищеца А. след отмяна на уволнението му като незаконно и възстановяването му на заеманата преди уволнението длъжност за извършените от работодателя социални плащания в периода на незаконното му уволнение.

Съдебната практика непротиворечиво приема, че решението на съда, с което се уважава иска по чл. 344, ал. 1, т. 2 КТ на незаконно уволненият работник или служител, няма обратно действие. С него се възстановява същото по вид трудово правоотношение, съществувало между страните – за същата работа, при същите условия на заеманата преди това длъжност, но не се заличават осъществилите се междувременно факти и обстоятелства, имащи отношение към съществуващото, съответно, възстановено трудово правоотношение /така - Решение № 440/14.12.2011 г. по гр.д.№ 960/2010 г. на ВКС, III г.о., Решение № 111/05.07.2016 г. по гр.д.№ 4935/2015 г. на ВКС, IV г.о. и др./.

Изводът, че възстановяването на работа има действие занапред и не поражда с обратна сила всички права, които незаконно уволненият работник или служител би имал в периода на незаконното уволнение, се потвърждава от законодателната уредба, която урежда изрично и изчерпателно

последниците от незаконното уволнение. Така например, разпоредбата на чл.225 КТ не предвижда право на незаконно уволнения работник или служител да получи всички полагащи му се трудови възнаграждения за периода на незаконното уволнение, а лимитира отговорността на работодателя до обезщетение в размер на брутното трудово възнаграждение на работника или служителя за времето, през което е останал без работа поради уволнението, но за не повече от 6 месеца. Друга разпоредба, уреждаща последниците при отмяна на незаконно уволнение, е тази на чл. 354, ал. 1, т.1 КТ, с която самият ищец обосновава правото си да получи извършените в периода на незаконното му уволнение социални плащания. Според тази разпоредба, за трудов стаж се признава и времето, през което не е съществувало трудово правоотношение, в случаите, когато работникът или служителят е бил без работа поради уволнение, което е признато за незаконно от компетентните органи – от датата на уволнението до възстановяването му на работа. Тази законова фикция обаче е относима единствено към трудовия стаж, но не и към останалите последици от работа по трудово правоотношение, в т.ч. и към социалните плащания. Нещо повече, от самата формулировка на ал.1 на чл.354 КТ е видно, че законодателят изрично посочва, че през времето на незаконното уволнение между страните не съществува трудово правоотношение.

При тези съображения, настоящият съдебен състав намира, че липсва предвидено в законов или подзаконов нормативен акт основание за присъждане на социални плащания в размерите, които работодателят е изплатил на останалите работници и служители в предприятието в периода на незаконното уволнение на ищеца.

Основание за изплащането на тези суми не може да се намери и във взетите решения от Общото събрание на работниците и служителите. В обжалваното решение районният съд е приел, че общото събрание не е решило да има изключения при получаването на социални средства за определени категории работници и служители, поради което не възприема доводите на ответника, че право на средства за СБКО имат само работници и служители, които реално са полагали труд. Изложил е и мотиви, че след като по силата на чл.354, ал.1, т.1 КТ времето на незаконното уволнение се признава за трудов стаж, то от гледна точка на правото ищецът се приравнява на работниците и служителите, работили по трудово правоотношение и полагали реално труд, поради което има право да получи и средства за СБКО. Настоящият съдебен състав намира, че в случая релевантният въпрос е дали в периода на незаконното му уволнение А. е имал качеството на работник или служител на ответното дружество, а не дали реално е престоил работна сила. Такова разграничение следва да бъде направено с оглед на това, че правото на социални плащания възниква само в полза на работниците и служителите, а реалното неполагане на труд може да се дължи не само на незаконното уволнение, но и на други обективни причини – напр. отпуск по болест, отпуск за отглеждане на дете и пр.

Както бе посочено, разпоредбата на чл.292 КТ предвижда, че работодателят финансира социално-битовото и културно обслужване *на работниците и служителите*. Според чл.293 КТ, единствено разпределението и ползването на средствата е въпрос от компетентността на общото събрание на работниците и служителите, като по този въпрос общото

събрание следва да се произнесе едва на база взето решение на работодателя за отпускането на средствата. Този извод се налага от обстоятелството, че отделянето на средства за работниците и служителите и определянето на техния размер съставлява дискреционно право на работодателя, поради което и само ако то е упражнено, възниква и последващото право на общото събрание на работниците и служителите да разпредели тези средства. В правомощията на Общото събрание не се включва разширяването на обхвата на лица, имащи право да ползват социалните фондове, освен в изрично посочените случаи на чл.299 и чл.300 КТ, които не са относими към конкретния казус. Както бе посочено по-горе в мотивите, в периода на незаконното уволнение, трудовото правоотношение между страните е било прекратено и не е съществувало, поради което ищецът А. не е имал качеството на работник или служител на ответното дружество. При изяснената компетентност на Общото събрание да разпределя предоставените от работодателя средства за СБКО на работниците и служителите, не може да се приеме, че тези решения могат да породят права за лица, които не са имали такова качество в периода на социалните плащания.

В обобщение на изложеното, настоящият съдебен състав намира, че в полза на ищеца А., след възстановяването му на работа, не е възникнало субективно право да получи средства за СБКО за периода на незаконното му уволнение, поради което предявените искиви претенции се явяват неоснователни. Като е достигнал до друг извод и е уважил предявените искове, районният съд е допуснал нарушение на материалния закон, поради което в тази част решението му следва да бъде отменено и вместо това следва да бъде постановено друго решение, с което исковите да бъдат отхвърлени.

II. По иска за заплащане на обезщетение за неизползван платен годишен отпуск.

Както бе посочено, първоначално предявеният иск е с цена от 11 000 лв., представляваща обезщетение за неизползван отпуск от 57 дни. В хода на производството от заключението на ССЕ е установено, че при второто уволнение на ищеца е изплатено обезщетение за 17 дни от 2020 г. и за 23 дни за 2021 г., заедно със заплатата за м.07.2021 г. В съдебно заседание на 01.11.2021 г. вещото лице е пояснило, че изплатеното обезщетение е само за отпуск по чл.155 КТ, а за отпуск по чл.156 КТ не е начислявано и изплащано обезщетение за неползван допълнителен отпуск, който за 2020 г. е в размер на 11 дни, а за 2021 г. е в размер на 5 дни. Пояснено е, че това е допълнителен отпуск, който се дава за влизане в зона с радиация, уговорен с допълнителното споразумение към трудовия договор и с КТД. Вещото лице е посочило, че размерът на обезщетението за този допълнителен отпуск възлиза на 2 856,13 лв.

С оглед тези уточнения на експерта, ищецът е направил изменение на иска, което е прието от съда на основание чл. чл. 214, ал. 1 ГПК, като цената на иска е намалена до размер от 2856,13 лв., представляваща обезщетение за неизползван годишен отпуск от 16 работни дни за периода от 08.04.2020 г. до 10.05.2021 г.

При това положение настоящият съдебен състав намира, че правното основание на тази искова претенция е чл.224, ал.1 вр. чл.156 КТ.

Спорен между страните е въпросът дали на ищеца се дължи

обезщетение за неизползвания уговорен допълнителен платен годишен отпуск за периода от датата на прекратяване на трудовото му правоотношение, извършено със Заповед № НК-12/08.04.2020 г. на изпълнителния директор на "АЕЦ Козлодуй" до реалното му възстановяване на работа на 10.05.2021 г.

За да уважи исковата претенция, районният съд се е позовал на Решение на СЕС от 25.06.2020 г. по съединени дела С-762/18 и С-37/19, което има задължителен характер за всички съдилища в РБ. Действително с този съдебен акт е прието, че не се допуска национална съдебна практика, по силата на която при последващо прекратяване на трудовото правоотношение – след като работникът е бил уволнен незаконно, а по-късно възстановен на работа в съответствие с националното право вследствие на отмяната на уволнението му със съдебно решение, този работник да няма право на парично обезщетение за неизползвания платен годишен отпуск за периода от датата на незаконното уволнение до датата на възстановяването му на работа.

При прилагането на тази практика, районният съд обаче не е съобразил, че отправените преюдициални запитвания и даденото тълкуване касаят приложението на § 7 от Директива 2003/88/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 4 ноември 2003 година относно някои аспекти на организацията на работното време /така - § 53 и § 54 на решението/, т.е. гарантираното право на платен годишен отпуск от най-малко четири седмици в съответствие с условията за придобиване на право и предоставяне на такъв отпуск, предвидени от националното законодателство и/или практика. В българското законодателство това право на основен платен годишен отпуск, в размер не по-малко от 20 дни, е уредено в разпоредбата на чл.155 КТ, а в случая спорът касае правото на допълнителен отпуск за работа при специфични условия по чл.156, ал.1, т.1 КТ.

По отношение правото на допълнителен платен годишен отпуск е формирана друга задължителна практика на СЕС - Решение от 03.05.2012 г. по дело С-337/10, с което е прието, че чл.7 от Директива 2003/88 трябва да се тълкува в смисъл, че допуска разпоредби на националното право, предоставящи на държавния служител допълнително право на платен отпуск, което се прибавя към минималния платен годишен отпуск от четири седмици, *без да предвиждат изплащането на финансово обезщетение*, когато служителят не е могъл да ползва това допълнително право, тъй като не е могъл да упражнява функциите си (в конкретната разглеждана хипотеза – поради болест).

В случая допълнителният платен годишен отпуск, който е договорен в трудовия договор, е за работа в специфична (радиационна) среда. Целта на този отпуск го отличава от другите видове отпуск и оправдава ползването му, за да се гарантира безопасността и здравето на работника. В периода, в който не е съществувало трудово правоотношение между страните, ищецът А. реално не е полагал труд в такава среда, за да се оправдае целта и да съществува право на такъв вид отпуск. Ето защо и при липсата на предвидено от националното законодателство основание за заплащане на обезщетение за допълнителен отпуск, настоящият съдебен състав намира, че такова не му се дължи и предявеният иск се явява неоснователен. Като е достигнал до извод за основателност на исковата претенция и е уважил предявения иск, районният съд е постановил неправилен и незаконосъобразен съдебен акт,

който следва да бъде отменен в тази част и вместо него следва да бъде постановено решение, с което искът да бъде отхвърлен.

С оглед изхода на спора пред въззивната инстанция, право на разноски има ответника, съгласно разпоредбата на чл.78, ал.3 ГПК. Ето защо решението на районния съд следва да бъде отменено и в частта, в която на ищеца на основание чл.78, ал.1 ГПК са присъдени деловодни разноски в размер на 1202,59 лв., както и в частта, в която "АЕЦ Колодуй" ЕАД е осъден да заплати държавна такса по сметка на КРС в размер на 512,24 лв. и възнаграждение за вещо лице в размер на 200,00 лв.

На основание чл.78, ал.3 вр. ал.8 ГПК ищецът следва да бъде осъден да заплати на ответника деловодни разноски за въззивната инстанция в размер на сумата от 256,12 лв., представляваща внесена държавна такса по въззивната жалба, и сумата 100,00 лв., представляваща юрисконсултско възнаграждение за въззивната инстанция, определено в минималния размер по чл.25, ал.1 от Наредбата за заплащане на правната помощ, при съобразяване с фактическата и правна сложност на делото. Във въззивната жалба и в хода на съдебното производство не е поискано присъждането на разноски за първоинстанционното производство в пълния им размер, поради което съдът не дължи произнасяне по този въпрос.

Водим от горното, Врачанският окръжен съд

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Решение № 160/30.11.2021 г. по гр.д.№ 998/2021 г. на Районен съд-Козлодуй в обжалваните части, както следва:

- **в частта**, в която "АЕЦ Козлодуй" ЕАД е осъден да заплати на С. А. А. изплатените за периода от 08.04.2020 г. до 10.05.2021 г. на работниците и служителите средства за социално-битово и културно обслужване – 2200,00 лева - разходи за почивка, изплатени със заплатите за месец април 2020 г.; 1000,00 лева - разходи за ден на енергетика, изплатени със заплатите за месец май 2020 г.; 1000,00 лева - разходи за 6 - ти септември, изплатени със заплатите за месец август 2020 г.; 600,00 лева - разходи за Коледа, изплатени със заплатите за месец ноември 2020 г.; 850,00 лева - разходи за Коледа изплатени със заплатите за месец ноември 2020 г.; 1000,00 лева - разходи за 3 - ти март, изплатени със заплатите за месец февруари 2021 г.; 1100,00 лева - разходи за Великден, изплатени със заплатите за месец март 2021 г.; 2 200,00 лева - разходи за почивка, изплатени със заплатите за месец април 2021 г., ведно със законната лихва от датата на подаване на исковата молба на 20.08.2021 г. до окончателното изплащане;

- **в частта**, в която "АЕЦ Козлодуй" ЕАД е осъден да заплати на С. А. А. обезщетение по чл. 224, ал. 1 КТ за неползван допълнителен платен годишен отпуск за 11 дни за 2020 г. и 5 дни за 20221 г. (общо за 16 дни) за периода от 08.04.2020 г. до 10.05.2021 г. в размер на 2856,13 лв., ведно със законната лихва от датата на подаване на исковата молба на 20.08.2021 г. до окончателното изплащане;

- **в частта**, в която "АЕЦ Козлодуй" ЕАД е осъден да заплати на С. А. А. на основание чл. 78, ал. 1 ГПК направените по делото разноски в размер

на 1202,59 лв.;

- **в частта**, в която "АЕЦ Козлодуй" ЕАД е осъден да заплати на Районен съд - Козлодуй държавна такса в размер на 512,24 лв. и по компенсация платеното възнаграждение на вещото лице в размер на 200,00 лв.,

като вместо това **ПОСТАНОВЯВА:**

ОТХВЪРЛЯ като неоснователни предявените от С. А. А. против "АЕЦ Козлодуй" ЕАД искове за заплащане на следните суми, представляващи изплатените за периода от 08.04.2020 г. до 10.05.2021 г. на работниците и служителите средства за социално-битово и културно обслужване: 2200,00 лева - разходи за почивка, изплатени със заплатите за месец април 2020 г.; 1000,00 лева - разходи за Ден на енергетика, изплатени със заплатите за месец май 2020 г.; 1000,00 лева - разходи за 6 - ти септември, изплатени със заплатите за месец август 2020 г.; 600,00 лева - разходи за Коледа, изплатени със заплатите за месец ноември 2020 г.; 850,00 лева – разходи за Коледа изплатени със заплатите за месец ноември 2020 г.; 1000,00 лева - разходи за 3 - ти март, изплатени със заплатите за месец февруари 2021 г.; 1100,00 лева - разходи за Великден, изплатени със заплатите за месец март 2021 г.; 2 200,00 лева - разходи за почивка, изплатени със заплатите за месец април 2021 г., ведно със законната лихва от датата на подаване на исковата молба на 20.08.2021 г. до окончателното изплащане.

ОТХВЪРЛЯ като неоснователен предявеният от С. А. А. против "АЕЦ Козлодуй" ЕАД иск за заплащане на обезщетение по чл. 224, ал. 1 вр. чл.156 КТ за неползван допълнителен платен годишен отпуск за 11 дни за 2020 г. и 5 дни за 20221 г. (общо за 16 дни) за периода от 08.04.2020 г. до 10.05.2021 г. в размер на 2856,13 лв., ведно със законната лихва от датата на подаване на исковата молба на 20.08.2021 г. до окончателното изплащане.

ОСЪЖДА на основание чл.78, ал.3 вр. ал.8 ГПК С. А. А. , ЕГН *****, с адрес: гр.***, **ДА ЗАПЛАТИ** на "АЕЦ Козлодуй" ЕАД направените пред настоящата инстанция деловодни разноски, както следва: сумата от 256,12 лв., представляваща внесена държавна такса по въззивната жалба, и сумата 100,00 лв., представляваща юрисконсултско възнаграждение за въззивната инстанция.

Решението не подлежи на касационно обжалване, съгласно чл.280, ал.3, т.1 ГПК, и е окончателно.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____